Kauhavan kaupungin lausunto koskien luonnosta hallituksen esitykseksi alkuperätakuulain ja kestävyyslain 37 a §:n muuttamisesta sekä alkuperätakuuasetuksen muuttamisesta

Hukkalämmön määritelmää täydennettäisiin tavalla, jonka seurauksena jätteenpolttolaitos voisi saada sekalaisen yhdyskuntajätteen, rakennus- ja purkujätteen ja muun vastaavan sekalaisen jätteen poltosta tuottamalleen lämmölle hukkalämmön alkuperätakuut, jos kyseinen jäte on ennen polttoa laitosmaisesti esilajiteltu ja siitä saatu merkityksellinen määrä muuta kierrätyskelpoista jätettä kuin metallia kierrätystä varten.

1. Jätteenpolttolaitoksen energian luokittelu hukkalämmöksi on looginen johtopäätös, joka tulisi viedä läpi. Jätehuollon jätteenpolttolaitokset ovat osa yhdyskunnalle ja ympäristölle kriittistä infraa, joiden on toimittava myös poikkeusolosuhteissa. Jätteenpoltolla varmistetaan turvallista ja asianmukaista käsittelyä kierrätyskelvottomalle ja ympäristöhaitalliselle jätteelle, joka muutoin jäisi kaatopaikalle tai luontoon. Termiselle käsittelylle ei ole muita vaihtoehtoja orgaanisen jätteen kaatopaikkakiellon myötä vuodesta 2016. Termiselle käsittelylle ei ole muita teknisiä ratkaisuja saatavilla, ja sivutuotteena väistämättä syntyvä energia on kansantaloudellisesti paras hyödyntää hukkalämpönä, varsinkin kun Suomen kylmissä olosuhteissamme on tarvetta energialle. Huoltovarmuus koskee sekä jätteen käsittelyä että energian tuotantoa. Jätteenpolttolaitokset on varustettu nykyaikaisella savukaasujen puhdistusjärjestelmällä ja jätteenpoltto vähentää tarvetta neitseellisten materiaalien käytölle energiatuotannossa.

   Ilman energian luokitusta hukkalämmöksi, energia, jonka jätteenpolttolaitos tuottaa, tulee lähitulevaisuudessa menemään hukkaan. Ilman hukkalämpöluokitusta energialle ei tule löytymään ostajia, varsinkaan kaukolämpöjärjestelmissä. Sen lisäksi, että poisjäävä energia nostaa energian hintaa markkinoilla, se myös tarpeettomasti nostaa kotitalouksien jätekustannuksia, kun jätteenpoltosta ei saa mitään taloudellista sivuhyötyä. Tämä on myös ympäristön kannalta tuhlaamista, ja uhkaa tehdä Suomen jätteenpolttolaitoksista tuhoamislaitoksia kuten Etelä-Euroopassa, jossa ei oteta laitosten energia hyödyksi. Jos polttohinta nousee liian rajuksi, jätehuoltoyhtiöt voivat joutua viemään jätettä ulkomaille polttoon, joka taas rikkoo jätehuollon läheisyysperiaatetta.

2. Energiasäädöksissä ei tulisi määritellä jätelajikkeita, vaan määrittely tulisi hoitaa jätelainsäädännön kautta. Lisäksi kierrätyksen edistäminen tulisi säätää jätelainsäädännön kautta.

   Esityksessä Energiaviraston tulisi päättää mikä on ”merkityksellinen määrä muuta kierrätyskelpoista jätettä, kun metallia kierrätystä varten”. Jätteen luonteen arviointi tulee jättää jätehuollon ja terveydenhuollon viranomaisille. Sama koskee SRF kierrätyspolttoaineiden ja tuontijätteiden luokitusta. Lisäksi vaatimukset laitosmaisesta esikäsittelystä ja siitä tuotetun kierrätyskelpoisen jätteen määristä tulee poistaa ehdotuksesta.

   Kiertotalouslakityöryhmässä on äskettäin laajasti selvitetty myös sekajätteen laitosmaista lajittelua ennen jätteenpolttoa, ja tultu siihen tulokseen, ettei laitosmaisen lajittelun edellyttäminen ole perusteltua.

   Laitosmainen sekajätteen lajittelu on investointina kallis (kokoluokkaa 50 miljoonaa euroa) ja nostaa kohtuuttomasti jätekustannuksia asukkaille. Lisäksi se on uhka erilliskeräykselle, antaen kotitalouksille kannustimen jättää jätteen lajittelematta. Laitosmainen sekajätteen lajittelu voi jopa vähentää kierrätysastetta.

   Huonosta sekoitetusta jätteestä ei tulee hyvää, vaikka sitä yritetään laitosmaisesti lajitella. Tämä tarkoittaa, että ehdotetulle laitosmaisella lajittelulla ei saada materiaalikierrätyskelpoista tavaraa, jolloin laitosmainen lajittelu ei tule nostamaan kierrätysastetta.

   Jakeita, joita esityksessä oletettavasti haetaan, ovat muovi- ja kartonkipakkaukset, joiden kustannuksista (80 %) kuuluu jätelain mukaan tuottajille. Ehdotus siirtäisi kustannuksia merkittävästi tuottajilta jätteenpolttolaitosten kautta kuntalaisille. Jos halutaan kulkea tätä polkua, niin pitäisi säätää tuottajajärjestöjä rahoittamaan mainittujen lajittelulaitosten rakentamista ja käyttökustannuksia.

   Hallitusesityksen laitosmaisen lajittelu vaatimuksen vaikutusarviointi on myös puutteellinen.

Kierrätyksen kannalta syntypaikkalajittelu ja erilliskeräys ovat tehokkain lähtökohta. Esityksen mukainen vaatimus laitosmaisesta lajittelusta taas tarkoittaisi, että lajittelu siirtyy ketjun loppuun ja siten väärään päähän ketjua.

Lopuksi todettakoon, että jätteenpolttolaitosten energia tulee luokitella hukkalämmöksi, ilman esikäsittelyvaatimuksia.